

Sygn. akt I C 217/18

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Lidia Dudek

Protokolant: Ewelina Lamik

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2018 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko C. K.

o uznanie za niegodną dziedziczenia

1. oddała powództwo w całości;

2. zasądza od powódki M. K. na rzecz pozwanej C. K. kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 217/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 stycznia 2018 r. powódka M. K. wniosła o uznanie pozwanej C. K. za niegodną dziedziczenia po mężu, a zarazem bracie wnioskodawczym S. K. zmarłym w dniu 27 grudnia 1999 r. w C..

W uzasadnieniu wskazała, że pozwana C. K. pozostawała w związku małżeńskim ze S. K., który był bratem powódki M. K.. Do zawarcia małżeństwa między nimi doszło na skutek inicjatywy C. K., która – jak się okazało wkrótce po ślubie – zamierzała przejąć majątek męża w postaci domu i gospodarstwa rolnego w K.. Rodziło to konflikty, które powodowały że pozwana wielokrotnie na okres kilkumiesięczne wyprowadzała się z domu męża i przebywała u swoich synów. Niezależnie od kwestii majątkowych małżonków dzieliło również zachowanie pozwanej, która regularnie znieważała i obrażała męża także jawnie nim pogardzała. S. K. zamierzał wnieść do Sądu pozew rozwodowy.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości zarówno jako bezzasadnego oraz jako złożonego po terminie (art. 929 k.c) oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów postępów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że niniejsze powództwo, które wniesiono w styczniu 2018 r. zostało złożone po terminie przewidzianym w art. 929 k.c. i podlega oddaleniu, a nadto jest całkowicie bezzasadne. Pozwana za kwestionowała twierdzenia i zarzuty strony powodowej zawarte uzasadnieniu pozwu. Podniosła, że spadkodawca był osobą nadużywającą alkoholu. Z uwagi na pogłębiające się uzależnienie miały miejsce sytuacje, w których będący pod wpływem alkoholu nie powracał do domu, przebywając poza nim nawet kilka dni. W tym czasie wraz ze spadkodawcą i pozwaną mieszkał w gospodarstwie I. K. – wujek zmarłego – który pomagał spadkodawcy w

prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Tym niemniej chcąc wykorzystać nieobecność spadkodawcy I. K. wielokrotnie składał pozwanej niemoralne propozycje, jednoznacznie dążąc do zbliżenia. Powyższe sytuacje (nieobecność i alkoholizm spadkodawcy, molestowanie) miały bezpośredni wpływ na decyzję pozwanej o czasowym opuszczeniu wspólnego miejsca zamieszkania w 1999 r. Wypadek spadkodawcy spowodowała, że pozwana –obawiając się I. K. – nigdy nie powróciła do swojego gospodarstwa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. K. zmarł 27 grudnia 1999 roku w C.. Był jeden raz żonaty z C. K.. Jako spadkobierców pozostawił żonę C. K. i siostrę M. K.. Z tego małżeństwa nie miał dzieci, nie miał też dzieci pozamałżeńskich, ani przysposobionych. Nie sporządził testamentu. Nie były zawierane żadne umowy dotyczące zrzeczenia dziedziczenia. Nikt ze spadkobierców nie składał oświadczenia o odrzuceniu spadku. Nikt też nie został uznany za niegodnego dziedziczenia.

Postanowieniem Sądu z dnia 30 listopada 2015 roku w sprawie sygn. akt I Ns (...) stwierdzono, że spadek po S. K. s. S. i J. zmarłym w dniu 27 grudnia 1999 roku w C., ostatnie stale zamieszkałym w K. na podstawie ustaw nabyli: żona C. K. córka S. i F. w 1/2 części i siostra M. K. córka S. i J. w 1/2 części z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne dziedziczą z mocy ustawy: żona C. K. córka S. i F. w 1/2 części i siostra M. K. córka S. i J. w 1/2 części.

Dowód: kserokopia postanowienia (k. 6 akt), postanowienie wraz z uzasadnieniem (k. 62, k. 65-66 akt I Ns (...) Sądu Rejonowego w M.), postanowienie (k. 84 akt I Ns (...) Sądu Rejonowego w M.), zeznania świadka A. C. (protokół rozprawy z dnia 25.07.2018r. nagranie czas: 00:04:39-00:20:23 adnotacje), zeznania świadka Z. S. (protokół rozprawy z dnia 17.10.2018r. nagranie czas: 00:06:22-00:13:25 adnotacje), zeznania świadka Z. K. (protokół rozprawy z dnia 17.10.2018r. nagranie czas: 00:13:51-00:20:13 adnotacje), zeznania świadka R. K. (protokół rozprawy z dnia 17.10.2018r. nagranie czas: 00:20:33-00:23:15 adnotacje), zeznania powódki (protokół rozprawy z dnia 17.10.2018r. nagranie czas: 00:24:39-00:39:57 adnotacje), zeznania pozwanej (protokół rozprawy z dnia 17.10.2018r. nagranie czas: 00:40:46-00:50:40 adnotacje).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W pierwszej kolejności należy podnieść, że w świetle art. 929 k.c. uznania spadkobiercy za niegodnego może żądać każdy, kto ma w tym interes. Może więc być to każda osoba, która ma interes majątkowy lub niemajątkowy (prawny lub moralny) w uznaniu spadkobiercy za niegodnego. Z żądaniem takim może wystąpić w ciągu roku od dnia, w którym dowiedział się o przyczynie niegodności, nie później jednak niż przed upływem lat trzech od otwarcia spadku.

Terminy określone w art. 929 k.c. są terminami zawitymi, a więc w razie nie zachowania terminu roszczenie wygasa. Przepis zawiera dwa terminy, termin roczny do wystąpienia z roszczeniem biegnący od dnia dowiedzenia się o przyczynie niegodności i termin zakreślający czasową możliwość dochodzenia roszczenia niezależnie od daty dowiedzenia się o przyczynie niegodności. Innymi słowy ustawodawca zakreślił maksymalny czas dla wytoczenia powództwa nie dłuższy niż trzy lata od daty otwarcia spadku i powództwo w tym terminie zostało wytoczone, ale istotniejszy jest termin zawity wynoszący jeden rok od dowiedzenia się o przyczynie niegodności i ten termin nie został zachowany. Terminy te określone są racjonalnie odpowiednio do terminów zawitych uregulowanych w innych przepisach. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 31.03.2016r., I ACa 1721/15).

Powódka M. K. wniosła pozew w dniu 4 stycznia 2018 roku zatem po upływie ponad 17-tu lat od daty śmierci S. K., która nastąpiła w dniu 27 grudnia 1999 roku. Zatem należało uznać, że niniejsze powództwo jest przedawnione.

Niezależnie od powyższego należy podnieść, że ciężar udowodnienia faktów uzasadniających uznanie za niegodnego spoczywa na powodzie, zgodnie z ogólną regułą dowodową z art. 6 k.c., przy czym wystarczy udowodnienie jednej z przyczyn określonych w art. 928 § 1 k.c. Sąd cywilny może samodzielnie ustalać fakt popełnienia przestępstwa, jednakże jest związany prawomocnym wyrokiem karnym w granicach zakreślonych w art. 11 k.p.c. Natomiast na pozwanym spoczywa ciężar udowodnienia faktów wyłączających możliwość uznania za niegodnego, w tym też i faktu przebaczenia przez spadkodawcę (art. 930 k.c.).

Ustawodawca ściśle ustalił, w art. 928 § 1 k.c., przyczyny uznania za niegodnego. Z uwagi na skutki niegodności przyczyny te mają charakter wyczerpujący i wyłączny, stąd też niemożliwe jest żądanie uznania niegodności z innych, chociażby najbardziej uzasadnionych, powodów. Przepisu powyższego nie można stosować w drodze analogii do stanów faktycznych nim nieobjętych, w szczególności zaś art. 5 k.c. nie może stanowić podstawy do uznania za niegodnego. Przyjmuje się, że uznanie niegodności nie może znajdować uzasadnienia w zasadach współżycia społecznego. Jednakże również w tym zakresie powódka nie wykazała takich zachowań pozwanej, które potwierdziłyby, że dopuściła chociażby jednej z przyczyn uznania za niegodnego uregulowanych w treści art. 928 § 1 k.c.

W związku z powyższym powództwo należało oddalić w oparciu o przepis art. 929 kc oraz art. 928 § 1 k.c. w zw. z art. 6 kc.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.